

Etelä-Satakunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutuminen 2024

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutuminen arvioidaan ja raportoidaan vuosittain. Viime vuosina valvontasuunnitelman toteutuminen on raportoitu Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmän (VYHA) kautta, mutta järjestelmä on päätetty kokonaisuudessaan uudistaa ja osana uudistusta se on ajettu alas loppuvuodesta 2024. VYHA:n kokonaisuudistuksen myötä toteuman arvioinnin raportointi tulee uudistumaan sisältäen useampia ja tarkempia kysymyksiä valvonnan toteutumisesta. Vuoden 2024 valvontasuunnitelman toteutuminen tehdään keskusviranomaisilta tulleiden ohjeiden mukaisesti.

Ympäristöterveyslautakunnassa käsitelty valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi ja lautakunnan kokouksen pöytäkirjaote toimitetaan Lounais-Suomen aluehallintoviraston kirjaamoon 28.2. mennessä. Valtakunnallisessa ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valvontaohjelmassa vuosille 2020 - 2024 on esitetty tarkempi luettelo arvioitavista asioista.

Valtakunnallisen ohjelman mukaan arvioitavia asioita ovat suunnitellun toiminnan ja tarkastusten kattavuus, tarkastusten ja näytteiden määrä suhteessa valvontasuunnitelmaan, toiminnan laadullinen arviointi, valvonnasta saadut tulot ja niiden kohdentuminen, voimavarat ja yhteistoiminta-alueen toimivuus, toiminnan kehittämistarpeet sekä arviointi- ja ohjauskäynnit.

Tehtyjä tarkastuksia, ilmoitusten ja hakemusten käsittelyjä ja muita valvontatoimenpiteitä samoin kuin valvonnan kohteita koskevat tiedot on kirjattu VATIin, missä ne ovat suoraan keskusviranomaisten käytettävissä. VATIin voidaan kirjata elintarvikevalvonnan, terveydensuojeluvalvonnan, tupakkalain ja lääkelain mukaisen valvonnan tiedot. Terveydensuojelulain ja tupakkalain valvonnan toteutumisen arviointi toteutetaan lisäksi Webropol-kyselyllä, johon tulee vastata 31.3.2025 mennessä. Eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan käyttöön ei ole saatu valtakunnallista tietojärjestelmää.

Ruokavirasto on 18.12.2024 julkaissut päivitetyn ohjeen elintarvikeketjun valvonnan VASU-raportoinnista. Ohjeen mukaan kuntien valvontayksiköt tallentavat valvontayksiköitä koskevat Pikantin Vasu-raportointitilaan 28.2. mennessä. Elintarvikehuoneistojen ja alkutuotantopaikkojen kohde- ja valvontatiedot sekä näyte- ja tutkimustiedot toimitetaan VATIin kautta. Lisäksi valvonnan onnistumisesta tulee laatia raportti tai arviointi, jossa arvioidaan valvontaa ja sen onnistumista kokonaisuutena. Ruokaviraston mallin mukaan raportissa tulisi arvioida valvonnan vaikuttavuuden toteutumista, valvontasuunnitelmien toteutumista, toiminnan ja tuotteiden säännöstenmukaisuutta, auditointeja ja muuta saatua palautetta, ennaltaehkäiseviä ja korjaavia toimenpiteitä, valvonnan resursseja sekä muutoksia seuraavien vuosien valvontaan.

Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointia hyödynnetään toiminnan seuraamisessa ja kehittämisessä, valvonnan toimivuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa. Arviointiraportin laatimisen lisäksi valvontasuunnitelman toteutumista seurataan ja käsitellään säännöllisesti pidettävissä terveysvalvonnan, valvontaeläinlääkäreiden ja eläinlääkintähuollon työkokouksissa.

1 Yleistä

1.1 Toimintaympäristön muutokset

Etelä-Satakunnan ympäristöterveydenhuolto aloitti toimintansa 1.1.2023 uutena ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueena. Yhteistoiminta-alueen vastuulle siirtyivät Etelä-Satakunnan ympäristötoimiston ympäristöterveydenhuollon ja Rauman kaupungin ympäristöterveydenhuollon yksiköiden tehtävät. Vastuukuntana ja henkilöstön työnantajana toimii Säskylän kunta. Ympäristöterveydenhuolto toimii osana Etelä-Satakunnan ympäristötoimistoa. Ympäristöterveydenhuollon monijäseniseksi toimielimeksi perustettiin uusi ympäristöterveyslautakunta, joka sijoittuu Säskylän kunnan organisaatioon.

Vuoden 2024 aikana jatkettiin uuden ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen toimintakäytäntöjen kehittämistä, yhtenäistämistä ja vakiinnuttamista. Yhteistoiminta-alueen toinen yhteinen vuosi meni hyvin ja suurempi henkilöstömäärä on vähentänyt yksikön haavoittuvuutta. Suurempi henkilöstömäärä on myös mahdollistanut terveydensuojelu- ja elintarvikevalvonnan tiimityöskentelyn, joka on mahdollistanut tarkastajien paremman erikoistumisen.

Terveysvalvonnan toimipisteitä on Raumalla, Huittisissa ja Säköylässä. Vuoden 2024 aikana Kokemäen kaupungissa ollut toimipiste suljettiin ja viranhaltija siirtyi Säköylän kunnanvirastolle. Kokemäen toimipisteen sulkemisesta tiedotettiin yhdessä Kokemäen kaupungin kanssa ja toimipisteen sulkeminen ei vaikuttanut terveysvalvonnan toimintaan. Asiakaskäynnit toimipisteissä ilman ajanvarausta ovat harvinaisia ja terveystarkastajien liikkuvan työnkuvan takia suositellaan asiakkaita varaamaan etukäteen aika tapaamiselle.

Eläinlääkintähuollon vastaanotoissa ei tapahtunut muutoksia. Eläinlääkintähuollon vastaanotot ovat Huittisissa, Kokemäellä ja Eurassa sekä Raumalla kahdessa eri osoitteessa.

Koko ympäristöterveydenhuollon vuoden 2024 toimintaa on verrattu vuoden 2023 toimintaan liitteessä 1. Vuoden 2024 toiminnan toteutumisessa ei tapahtunut merkittävää muutosta vuoteen 2023 verrattuna. Valvontasuunnitelmaan sisältyvien tarkastusten toteutumisessa merkittävin muutos tapahtui laitostarkastusten osalta. Tämä muutos johtuu tarkastusten laskennallisesta erosta. Vuonna 2023 toteutuneet laitostarkastukset laskettiin toiminnoittain. Vuonna 2024 laitostarkastukset on laskettu tehtyjen tarkastusten mukaan, jolloin samaan tarkastukseen sisältyy yleensä useamman toiminnan tarkastus. Laitostarkastusten laskeminen toteutuneiden tarkastusten mukaan kuvaa toimintaa paremmin.

Asunnontarkastusten ja muiden terveystarkastuksiin liittyvien tarkastusten määrä väheni selvästi vuoden 2024 aikana. Näiden tarkastusten määrän väheneminen johtui asunnontarkastusten vähenemisestä Rauman kaupungissa. Selvää syytä tähän ei ole, mutta oletettavasti asunnontarkastuksia on hoidettu ilman, että viranomaisista on tarvittu terveystarkastuksen selvittämiseen. Viranomaisiin otetut yhteydenotot liittyen asunnontarkastuksiin ovat hoituneet ohjauksella ja neuvonnalla.

1.2 Tieto- ja laatu järjestelmät, varautuminen

1.2.1 Tietojärjestelmät

Terveysvalvonnalla on käytössä valtakunnallinen toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä VATI. VATI-järjestelmän käyttö on vuoden 2024 aikana ollut luontevaa eikä järjestelmän käytössä ole ilmaantunut suuria ongelmia kuten oli vuoden 2023 aikana. VATI-järjestelmän kehitystyöhön osallistuttiin vuoden 2024 aikana resurssien niin salliessa.

Etelä-Satakunnan ympäristöterveydenhuolto osallistuu VATIn perustoiminnallisuuksien kehittämisen rahoittamiseen. Ruokaviraston kanssa tehty sopimus allekirjoitettiin vuoden 2024 aikana ja sopimus on tehty vuosille 2025 – 2027. Kunnilta saatu rahoitus on tarkoitettu käyttämään järjestelmässä olevien puutteiden korjaamiseen ja käytävyyden parantamiseen. Valtiolta saatava rahoitus riittää ainoastaan järjestelmän ylläpitämiseen.

Eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan tiedonhallintaan ei ole toimivaa tietojärjestelmää. Valtakunnallisen tiedonhallintajärjestelmän kehittäminen eläinsuojelu- ja eläintautilakien mukaisen valvonnan tiedonhallintaa ja raportointia varten on edelleen kesken. Eläinsuojeluvalvonnan tarkastuskertomukset tallennetaan Säköylän kunnan Dynasty-asianhallintajärjestelmään.

Eläinlääkintähuollossa on ollut käytössä KliniQ-potilastietojärjestelmä syyskuusta 2023 alkaen. Potilastietojärjestelmän käyttöön on oltu tyytyväisiä, mutta järjestelmän syvällisempään käyttöön ei ole pystytty perehtymään. Eläinlääkärien käyntitiedot saadaan potilastietojärjestelmästä. Vuoden 2025 aikana pyritään syventämään potilastietojärjestelmän käyttöä.

1.2.2 Laatujärjestelmä

Terveysvalvonnan laatupäiviä järjestettiin kaksi vuoden 2024 aikana (9.4.2025 ja 15.10.2025). Etelä-Satakunnan ympäristöterveydenhuollon toimintakäsikirjan päivittämistä aloitettiin, mutta kaikilta osin sitä ei saatu päivitettyä vastamaan nykyistä organisaatiota. Toimintakäsikirjan päivittämistä jatketaan vuonna 2025.

Laatupäivissä käytiin läpi ja päivitettiin terveystarkastuksen toimintaohjeita vastaamaan uuden yhteistoiminta-alueen toimintatapoja. Samalla tarkastettiin, että ohjeet ovat voimassa olevien säädösten ja ohjeistusten mukaisia. Terveystarkastuksen toimintaohjeita saatiin vuoden 2024 aikana päivitettyä hyvin ja toimintaohjeiden osalta siirryttiin ylläpitovaiheeseen, jossa päivitetään esimerkiksi lainsäädännön muutoksia. Syksyn laatupäivässä toimintaohjeista jäi päivittämättä kahdeksan ja niiden päivitys aikataulutettiin vuodelle 2025. Vuoden 2025 aikana pidetään yksi terveystarkastuksen laatupäivä. Eläinlääkintähuollon laatujärjestelmän kehittämistä jatkettiin toimintaohjeiden laatimisella. Vuoden 2024 aikana ei pidetty eläinlääkintähuollon laatupäivää.

1.2.3 Varautuminen

Vuonna 2024 osallistuttiin lokakuussa pidettyyn Lounais-Suomen alueelliseen valmiusharjoitukseen, LOUNAIS24-harjoitus, joka keskittyi laajoihin sähköntuotannon häiriötilanteisiin. Vuoden 2024 aikana osallistuttiin Satakunnan hyvinvointialueen koolle kutsumaan Satakunnan alueellisen varautumisen yhteistyöryhmän toimintaan.

Rauman Lensunkadun toimipisteen varavoimalaite käynnistettiin säännöllisesti. Virve-puhelinten käyttöä ei harjoiteltu vuonna 2024. Annosnopeusmittareiden käyttöä harjoitettiin Satasairaalan järjestämässä koulutuksessa yhdessä muiden Satakunnan ympäristöterveydenhuollon yksiköiden kanssa. Erityistilannesuunnitelmaa ei ehditty merkittävästi kehittää ja suunnitelman päivittäminen nostettiin keskeiseksi tavoitteeksi vuodelle 2025.

Ruokamyrkytys- ja vesiepidemioiden selvitystyöryhmä kokoontui kerran. Vuonna 2024 ei tehty yhtään ruokamyrkytyssepidemiaepäilyilmoitusta.

1.3 Henkilöstön koulutus

Koulutusta kertyi toimintavuonna terveystarkastajille ja hygieenikkoeläinlääkäreille yhteensä noin 37 kokonaista koulutuspäivää. Koulutuspäivistä 8 liittyi yhden terveystarkastajan rakennusterveysasiantuntijakoulutukseen, joten muita koulutuspäiviä kertyi noin 29. Kunnaneläinlääkäreille kokonaisia koulutuspäiviä kertyi yhteensä noin 28. Vuoden aikana oli runsaasti muutaman tunnin etäkoulutuksia, joita ei ole laskettu mukaan edellä mainittuihin lukuihin.

Terveystarkastuksessa on vahvistettu asumisterveyteen ja sisäilmaongelmiin liittyvää osaamista kouluttamalla toinen terveystarkastaja rakennusterveysasiantuntijaksi. Rauman toimipisteessä työskennellyt terveystarkastaja valmistui rakennusterveysasiantuntijaksi vuoden 2024 aikana. Terveystarkastajan koulutautuminen rakennusterveysasiantuntijaksi näkyy tavanomaista korkeampina koulutuskustannuksina.

Koulutustilaisuuksien lisäksi osaamista on ylläpidetty seuraamalla omatoimisesti keskusviranomaisten viestintää, alan kirjallisuutta ja lainsäädännön muutoksia. Käytyjen koulutusten antia ja ajankohtaisia kysymyksiä on käsitelty elintarvike- ja terveydensuojelutiimien kokouksissa sekä terveystarkastuksen työkokouksissa. Tietoa on myös hankittu tarpeen mukaan aktiivisesti erilaisista lähteistä, esimerkiksi ongelmalliseen aihealueeseen perehtyneiltä asiantuntijoilta.

Kunnaneläinlääkäreitä rekrytoitaessa eläinlääkärin ammatinharjoittamisoikeuteen liittyvät tiedot tarkistetaan aina eläinlääkärirekisteristä. Vakituisten henkilöstön ammatinharjoittamisoikeus tarkistetaan säännöllisesti.

1.4 Henkilöstö ja voimavarojen riittävyys

1.4.1 Henkilövoimavarat ja henkilöstömuutokset

Ympäristöterveydenhuollon henkilöstöön kuuluivat ympäristöterveydenhuollon johtaja, hygieenikkoeläinlääkäri, yhdeksän terveystarkastajaa, viisi kunnaneläinlääkäriä, kaksi valvontaeläinlääkäriä sekä neljä hallintopalvelusihteeriä. Hallintopalvelusihteerien työajasta 1,5 henkilötyövuotta käytettiin ympäristöterveydenhuollon tehtäviin. Lisäksi ympäristöpäällikkö käyttää työajastaan noin 10 % ympäristöterveydenhuollon tehtäviin.

Vuonna 2024 pitkään ympäristöterveydenhuollon johtajana työskennellyt viranhaltija irtisanoutui. Virkaa ei laitettu hakuun vaan virka täytettiin sisäisillä järjestelyillä vuoden 2025 syyskuun loppuun asti. Ympäristöterveydenhuollon johtajaksi siirtyi pitkään terveysvalvonnan tarkastajana ollut viranhaltija. Terveystarkastajan virka jäi täyttämättä loppuvuoden ajaksi.

Kaksi terveystarkastajaa irtisanoutui vuoden 2024 aikana. Toiseen virkaan saatiin sijainen, mutta toinen virka jäi loppuvuodeksi täyttämättä. Vuoden 2024 lopussa kaksi terveystarkastajan virkaa oli täyttämättä ja virat on tarkoitus täyttää vuoden 2025 alkupuolella. Terveysvalvonassa yksi terveystarkastaja työskenteli osa-aikaisesti. Yhdellä terveystarkastajalla oli pidempi virkavapaus, jonka vuoksi virka oli täyttämättä yhteensä noin 3 kk:n ajan.

Eläinlääkintähuollossa on ollut osan vuotta täyttämättä yksi kunnaneläinlääkäri viranhaltijan pidemmän virkavapauden takia. Kunnaneläinlääkäri virkaan on saatu vain satunnaisesti sijaisia. Eläinlääkintähuollossa on ollut yksi pidempiaikainen sijainen, joka on tehnyt lyhennytyä työaikaa. Eläinlääkintähuollon päivystyksen sijaisrekrytoinnit olivat edelleen työlaita, mutta onnistuivat hyvin eikä päivystyksen järjestämisessä ollut puutteita.

Ympäristöterveydenhuollolla oli vuonna 2024 käytettävissään terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon tehtäviin laskennallisesti noin 20 henkilötyövuotta. Toteutunut henkilötyövuosimäärä oli noin 18,8 henkilötyövuotta.

Terveysvalvonassa ei otettu kesälomasijaisia tai muita lyhytaikaisia lomasijaisia. Eläinlääkintähuollossa sijaisten ottaminen oli välttämätöntä ennen kaikkea päivystysten hoitamiseksi. Kesällä 2024 eläinlääkintähuollossa oli haastetta kesän sijaisuusjärjestelyissä eikä Lensunkadun vastaanottoon saatu rekrytoitua sijaista koko kesän aikana. Myös muissa vastaanotoissa oli useampia viikkoja, jolloin vastaanotot oli suljettu sijaisuutteen takia. Kesän aikana jouduttiin palkkaamaan enemmän sijaisia päivystyksiin kuin normaalisti. Syksyn 2024 ajaksi Lensunkadun vastaanotolle ei myöskään saatu rekrytoitua sijaista.

1.4.2 Terveysvalvonta

Tarkastusten tarve määritetään valtakunnallisten suositusten mukaisen riskinarvioinnin perusteella. Tarvittavat tarkastukset saatiin tehtyä varsin kattavasti, vaikka toimintavuonna esiintyi jonkin verran vajausta voimavaroissa. Suunniteltujen tarkastusten toteutumaluvut valvontakohdetyypeittäin esitetään jäljempänä toimialakohtaisesti.

Nykyiset henkilövoimavarat voidaan arvioida riittäviksi valtakunnallisten valvontaohjelmien mukaisen valvonnan toteuttamiseen. Tämä kuitenkin edellyttää, että koko henkilöresurssi on käytettävissä ja että ylimääräisiä, merkittävästi työpanosta vaativia tehtäviä tai tapahtumia ei esiinny.

On huomattava, että varsinkin terveysvalvonnan tarkastusten tekemiseen tehdään paljon sellaista terveyshaittojen ehkäisemiseksi tärkeää työtä, joka ei ole suunnitelmallista. Henkilövoimavarojen merkittävä käyttäminen esimerkiksi asumisterveys- ja sisäilma-asioihin on katsottu tärkeäksi. Myös kansainvälisen terveysjärjestöjen mukaisten laivatarkastusten toteuttaminen Rauman satamassa on priorisoitu korkealle. Toimijoiden neuvonta ja ohjaus on edelleen lakisääteistä minimiä huomattavasti laajempaa.

1.4.3 Eläinlääkintähuolto

Eläinlääkintähuollon nykyiset henkilövoimavarat on koettu riittäviksi. Kunnaneläinlääkärien lisäksi alueella on useita yksityisiä palveluntarjoajia. Kuusi kunnaneläinlääkäriä on vähimmäismäärä, joka tarvitaan jatkuvasta ympärivuorokautisesta eläinlääkäripäivystyksestä huolehtimiseen.

Valvontaeläinlääkäreiden työaika on koettu riittäväksi eläinlääkintähuoltoon liittyvien virkatehtävien hoitamiseen. Myös kunnaneläinlääkärit tekevät joitakin säännöllisesti toistuvia virkatehtäviä.

1.5 Tiedottaminen

Vuonna 2024 tiedotettiin Mantereenpään uimarannan uimakielloista ja uimakiellon purkamisesta. Lillonkarin uimarannan uimavesi todettiin huonoksi loppukesästä ja uimarantaa ei laitettu uimakieltoon, josta tiedotettiin. Kesällä 2024 tiedotettiin eläinlääkintähuollon vastaanottojen sulkemisesta sijaisten puuttumisen takia. Lisäksi tiedotettiin loppuvuodesta vuoden 2025 valvonnan perusmaksuista ja vuosittaisista valvontamaksuista. Loppuvuodesta tiedotettiin myös vuoden 2025 valvontasuunnitelman laatimisen aloittamisesta. Internet -sivuja pidettiin ajan tasalla ja sisältöä kehitettiin jonkin verran.

1.6 Maksutulot

1.6.1 Terveysvalvonta

Terveysvalvonnassa tuloja kertyi valvonnan perusmaksuista sekä suoriteperusteisista valvontamaksuista yhteensä 423 100 €. Tästä summasta elintarvikevalvonnan osuus oli 219 300 €, terveydensuojeluvalvonnan osuus 119 600 € sekä tupakka- ja lääkelain mukaisen valvonnan osuus 84 200 €. Tulojen kertymä ylitti budjetoidun noin 92 100 €.

Elintarvikevalvonnan maksuista valvonnan perusmaksujen osuus oli noin 75 600 €, tarkastuksista perittyjen valvontamaksujen osuus noin 113 100 €, ilmoitusten ja hakemusten käsittelymaksujen osuus noin 20 200 € ja vientitodistusten kirjoittamisesta perittyjen maksujen osuus noin 10 200 €.

Terveydensuojeluvalvonnassa perusmaksuja perittiin noin 36 800 €, laivatarkastusmaksuja noin 10 700 €, muita tarkastusmaksuja noin 50 000 €, ilmoitusten käsittelymaksuja noin 6 800 € ja näytteenottomaksuja noin 15 300 €.

Tupakkalain ja lääkelain mukaisesta valvonnasta perityistä maksuista 6 600 € saatiin hakemusten käsittelystä. Vuosittaisista valvontamaksuista kertyi 77 600 €.

Kaikki maksutulot kirjautuvat ympäristöterveydenhuollon tuloiksi. Terveysvalvonnan maksutulot vastasivat vajaa seitsemän terveystarkastajan virasta aiheutuvia henkilöstökuluja. Valvontamaksutuloilla katettiin vuonna 2024 noin 45 % terveysvalvonnan kaikista toimintakuluista.

1.6.2 Eläinlääkintähuolto

Eläinsuojelu- ja eläintautivalvonnan tehtävien hoidon järjestämisestä laskutettiin valtiolta noin 224 400 €, mikä ylitti budjetoidun noin 5 600 €:lla. Laskutus tehdään toteutuneiden kustannusten perusteella. Valtiolta laskutettua määrää vastaava summa on kulunut valvontaeläinlääkäreiden palkkoihin sivukuluineen, matkakorvauksiin, valvontaeläinlääkäreille hankittuihin työvälineisiin ja valvontaeläinlääkäreiden tehtävistä aiheutuneisiin muihin kuluihin sekä kunnaneläinlääkäreille valvontatehtävistä maksettuihin korvauksiin, palkan sivukuluihin ja muihin kyseisiin tehtäviin liittyviin kuluihin. Valtiolta laskutettu summa sisältää lisäksi laskennallisen korvauksen hallinnollisiin tehtäviin käytetystä ajasta. Koska valtiolta laskutettu summa vastaa kustannuksia, ei budjetoitujen maksutulojen ylittyminen vaikuta toimintakatteeseen.

Maksullisesta päivystyspuhelimesta kertyvät tulot nousivat hieman vuodesta 2023. Tuloja kertyi noin 9 300 €. Vuonna 2023 näitä tuloja kertyi noin 8 800 €.

1.7 Arviointi- ja ohjauskäynnit

Vuoden 2024 aikana toteutettiin terveydensuojelulain mukainen arviointi- ja ohjauskäynti. Arviointi- ja ohjauskäynti toteutettiin hyödyntämällä ympäristöterveydenhuollon keskitettyä toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmää VATIa. Arviointi- ja ohjauskäynnillä arvioitiin, miten vesilaitosten turvallisuusnäkökulma on otettu valvonnassa huomioon sekä selvitettiin, minkä verran on terveydensuojelulain mukaisia kohteita, joita ei ole tarkastettu yli viiteen vuoteen.

Terveydensuojelulain mukainen arviointi- ja ohjauskäynti toteutettiin vastaamalla aluehallintovirastosta tulleeseen kyselyyn. Selvitystä annettiin seitsemän toimipaikan osalta, koska VATI-järjestelmän mukaan näitä ei ole tehty tarkastusta yli viiteen vuoteen. Kahden toimipaikan osalta toiminta ei ollut ilmoitusvelvollista toimintaa, yhdessä paikassa ei toiminta on ollut tauolla, kahdessa toimipaikassa

toiminta on muun tarkastettavan toiminnan oheistoimintaa, yksi toimipaikka oli lopettanut toimintansa ja yhden toimipaikan tarkastus oli tehty ennen arviointi- ja ohjauskäynnin materiaalin ottamista. Vesilaitosten osalta turvallisuusnäkökulma (esim. desinfiointivalmius) on tarkastettu kaikkien muiden vesilaitosten osalta paitsi pienten verkostovesiosuuskuntien. Arviointi- ja ohjauskäynnin johdosta annettu selvitys katsottiin riittäväksi eikä arviointi aiheuttanut lisätoimenpiteitä.

Elintarvikevalvontaan arviointi- ja ohjauskäyntejä ei tehty vuonna 2024.

2 Elintarvikevalvonta 2024

Ympäristöterveydenhuollon yleisiä asioita, kuten henkilövoimavaroja, voimavarojen riittävyyttä ja maksutuloja on käsitelty raportin osassa 1. Valvontasuunnitelmaan sisältyvien sanallisten tavoitteiden toteutumista on arvioitu raportin liitteessä 2.

2.1 Suunnitelmaan sisältyvät tarkastukset

Vuonna 2024 elintarvikevalvonnan säännöllisesti valvottavia toimintoja oli 724. Tähän lukuun ei ole laskettu alkutuotantopaikkoja. Vuonna 2024 tehtyjen suunniteltujen tarkastusten ja toteutuneiden tarkastusten määrät toimintatyypeittäin käyvät ilmi taulukosta 1. Joitakin VATI-järjestelmän toimintatyyppisiä on taulukossa yhdistetty.

Taulukko 1. Elintarvikevalvonnan suunnitelmaan sisältyvät tarkastukset kohderyhmittäin 2024

Toiminta	Suunniteltuja tarkastuksia	Toteutuneet suunnitelmaan sisältyvät tarkastukset	Tarkastusten toteutuminen %
Leipomot	10	6	60
Muu elintarvikkeiden valmistus	27	16	59
Myynti	113	80	71
Ravintolat ja grillit	112	94	71
Kahvilat	28	23	82
Laitos- ja tarjoilukeittiöt	85	74	87
Keskuskeittiöt ja pitopalvelut	27	20	74
Kuljetus ja varastointi	11	3	27
Elintarvikekontaktimateriaalit	11	4	36
Hyväksytyt elintarvikehuoneistot	62	58	94
Muut elintarvikehuoneisto	8	5	63
Vähäriskinen lihan käsittely	1	3	300
Yhteensä	495	386	78

Suunniteltu tarkastusten määrä perustuu valtakunnalliseen riskinarviointijärjestelmään ja Ruokaviraston antamaan ohjeeseen elintarvikehuoneistojen riskiluokituksesta ja valvontatarpeen määrittelystä. Suunnitelluksi tarkastusten määräksi on merkitty hyväksytyyn valvontasuunnitelman liitteenä olleeseen yhteenvetotaulukkoon merkitty määrä.

Toteutuneiden suunnitelman mukaisten tarkastusten määrään sisältyvät myös uusiin kohteisiin tehdyt ensitarkastukset, koska nämä lasketaan VATIn raporteissa suunnitelmaan sisältyviksi tarkastuksiksi. Tästä syystä toteutuneiden suunnitelman mukaisten tarkastusten määrä on joissakin toimintatyypeissä suurempi kuin 100 %. Vuonna 2024 tehtiin taulukossa mainittujen lisäksi neljä hyväksymistarkastusta, seurantatarkastuksia epäkohtien korjaamisen valvomiseksi 31 ja yhdeksän valvontasuunnitelman ulkopuolista tarkastusta.

Tarkastettavaksi suunnitelluista kohteista 65 on lopettanut tai keskeyttänyt toimintansa vuoden 2024 aikana. Näistä 3 tarkastettiin ennen lopettamista. Tarkastamatta jäi lopettamisen vuoksi 62. Jos nämä kohteet lasketaan tarkastetuiksi, saadaan toteumaprosentiksi 91 %.

Lukuihin sisältyy jossain määrin tietojärjestelmän toimintaan ja kirjausten toteutumiseen liittyvää epävarmuutta. Tiedonhallintajärjestelmässä olevan puutteen vuoksi kohteissa, joissa on useita toimintoja, tarkastus on voitu kirjata vain yhdelle toiminnolle. Tämä on pyritty huomioimaan suunnitelmaa laadittaessa, mutta aiheuttanee jonkun verran virhettä siten, että tarkastusten toteumaluku voi todellisuudessa olla taulukossa esitettyä parempi. Vuoden 2024 aikana on todettu joidenkin VATI-järjestelmän mukaisten tarkastusten puuttuvan suunnitelman yhteenvetotaulukosta. Näitä tarkastuksia on toteutettu. VATI-järjestelmän raportointitoiminnoissa on ongelmia, minkä vuoksi järjestelmän raporteissa on virheellisiä lukuja, vaikka kirjaukset olisi tehty oikein. Taulukkoon on pyritty saamaan mahdollisimman totuudenmukaiset luvut vertailemalla eri lähteitä.

Valvontavoimavarojen suuntaamisessa riskiperusteisesti onnistuttiin paremmin kuin vuonna 2023. Keskuskeittiöiden ja pitopalveluiden tarkastuksista toteutui noin 74 % ja elintarvikkeiden valmistuksen tarkastuksista 59 %. Hyväksytyjen elintarvikehuoneistojen tarkastuksista toteutui 94 %. Vuonna 2023 keskuskeittiöiden ja pitopalveluiden tarkastuksista toteutui vain 56 % ja elintarvikkeiden valmistuksen tarkastuksista 37 %. Hyväksytyjen elintarvikehuoneiston tarkastukset toteutuivat 100 %. Näiden toimintatyyppien tarkastusten toteutumiseen kiinnitetään edelleen huomiota vuonna 2025.

2.2 Muut tarkastukset, ilmoitusten ja hakemusten käsittely sekä näytteenotto

Elintarvikevientiin liittyen tehtiin 90 käyntiä vientitodistusten myöntämiseksi. Maidontuotantotiloille tehtiin seitsemän alkutuotantovalvonnan tarkastuskäyntiä.

Vuoden 2024 aikana käsiteltiin 125 ilmoitusta uusista huoneistoista ja kolme hyväksymishakemusta. Lisäksi käsiteltiin 54 toiminnan lopettamisesta tehtyä ilmoitusta.

Tarkastustoiminnan sekä ilmoitusten ja hakemuksen käsittelyn lisäksi työaikaa käytettiin mm. kohderekisterin päivittämisen ja tiedonhallintajärjestelmän muutosten edellyttämiin töihin, lainsäädännön ja ohjeistusten muutosten seuraamiseen, kouluttautumiseen sekä toimijoiden ja kuluttajien neuvontaan ja ohjaukseen.

Elintarvikevalvonnan suunnitelmaan ei sisältynyt näytteenottoa. Tarkastuskäyntien yhteydessä valvottiin toimijoiden omavalvontanäytteenottoa niissä kohteissa, joissa omavalvontanäytteenottoa vaaditaan.

3 Terveydensuojelulain mukainen valvonta 2024

Ympäristöterveydenhuollon yleisiä asioita, kuten henkilövoimavaroja, voimavarojen riittävyyttä ja maksutuloja on käsitelty raportin osassa 1. Valvontasuunnitelmaan sisältyvien sanallisten tavoitteiden toteutumista on arvioitu raportin liitteessä 2.

3.1. Tarkastukset ja ilmoitusten käsittely

Vuonna 2024 terveydensuojelulain mukaisesti säännöllisesti valvottavia toimintoja oli 525. Vuonna 2024 tehtyjen suunniteltujen tarkastusten ja toteutuneiden tarkastusten määrät toimintatyypeittäin käyvät ilmi taulukosta 2. Joitakin VATI-järjestelmän toimintatyyppisiä on taulukossa yhdistetty.

Suunniteltu tarkastusten määrä perustuu valtakunnallisen riskinarviointijärjestelmän mukaisesti arvioituun valvontatarpeeseen. Suunnitelluksi tarkastusten määräksi on merkitty hyväksytyyn valvontasuunnitelman liitteessä olleeseen yhteenvetotaulukkoon merkitty määrä. Toteutuneiden tarkastusten määrää on selvitetty sekä VATI-järjestelmän raporteista että terveysvalvonnan seurantataulukoiden avulla. Eri lähteistä saatujen tarkastusten määrissä ei ollut merkittävää eroa. Yhteenvetotaulukkoon oli merkitty terveysvalvonnan seurantataulukoiden mukaan vuonna 2024 tehdyksi merkityt tarkastukset.

Toteumaprosenttia nostaa se, että osa vuoden 2024 aikana toimintansa aloittaneiden kohteiden ilmoituksen johdosta tehdyt tarkastukset sisältyvät toteutuneiden suunnitelmaan sisältyvien tarkastusten yhteismäärään, vaikka näitä tarkastuksia ei luonnollisestikaan ole laskettu mukaan alkuperäiseen

suunnitelmaan. Tämä selittää sen, että joidenkin toimintatyyppien kohdalla tarkastuksia on toteutunut suunniteltua enemmän.

Taulukko 2. Terveysturvallisuuden tarkastukset kohderyhmittäin 2024

Toiminta	Suunniteltuja tarkastuksia	Toteutuneet suunnitelmaan sisältyvät tarkastukset	Tarkastusten toteutumisen %
Päivähoitopaikat ja lastenkodit	15	16	107
Koulut ja oppilaitokset	26	26	100
Sosiaalialan yksiköt	25	27	108
Kauneushoitolat	28	28	100
Kuntosalit ja liikuntatilat	8	9	113
Vesilaitokset, vesiosuuskunnat	13	5	38
Uimarannat	27	27	100
Uimahallit ja maauimalat	6	3	50
Saunat	15	15	100
Majoitushuoneistot	8	8	100
Kerhohuoneistot	5	3	60
Yleisötilaisuudet	5	3	60
Yhteensä	181	170	94

Seurantatarkastus on havaittujen epäkohtien korjaamisen varmistamiseksi tehtävä uusintatarkastus. Seurantatarkastuksia vuonna 2024 tehtiin kolme ja muita tarkastuksia yhteensä 7. Muita tarkastuksia ovat esimerkiksi mahdollisten valitusten ja muiden yhteydenottojen johdosta tehdyt tarkastukset.

Lukuihin sisältyy jossain määrin tietojärjestelmän toimintaan ja kirjausten toteutumiseen liittyvää epävarmuutta. Taulukkoon on pyritty saamaan mahdollisimman totuudenmukaiset luvut vertailemalla eri lähteitä.

Vuonna 2024 tarkastettavaksi suunnitelluista kohteista 22 lopetti toimintansa. Näistä kohteista yksi tarkastettiin ennen toiminnan lopettamista. Vuoden 2024 aikana toimintansa aloitti 37 kohdetta.

Taulukossa 2 esitettyjen tarkastusten lisäksi vuonna 2024 tehtiin 36 kansainvälisen terveysturvallisuuden mukaista kansainvälisessä liikenteessä olevan laivan tarkastusta Rauman satamassa sekä 34 asunnontarkastusta tai muuta terveyshaittaepäilyyn liittyvää tarkastusta. Nämä tarkastukset eivät sisälly valvontasuunnitelmaan.

Terveysturvallisuuslain mukaisia ilmoituksia uusista huoneistoista käsiteltiin 44. Maksutuloja on käsitelty kohdassa 1.6.1.

3.2. Näytteenotto (talous- ja uimavedet)

Vuonna 2024 otettujen talousvesivalvontaan liittyvien valvontasuunnitelmaan sisältyvien näytteiden määrät käyvät ilmi taulukosta 3 ja uimavesinäytteiden määrät taulukosta 4.

Taulukko 3. Talusvesivalvonnan näytteenottosuunnitelman toteutuminen 2024

	Suunnitelman mukaiset näytteet	Verkostonäytteet (jatkuva valvonta ja jaksottainen valvonta)	Lähtevän veden näytteet	Toteuma %
Eura	20	20	17	100
Kokemäki	9	9	2	100
Rauma	31	28	3	100
Rauma, vesiosuuskunnat	5	5	-	100
Huittinen	56	52	3	98
Huittinen, Vampula	19	19	1	100
Säkylä	27	23	4	100

Talusveden näytteenotto on toteutunut suunnitelman mukaisesti Huittisten vesihuoltolaitosta lukuun ottamatta. Huittisten vesihuoltolaitokselta on jäänyt yksi lähtevän veden näyte ottamatta, koska kyseinen vedenottamo ei ollut käytössä. Suunniteltujen näytteiden laskennassa on edelleen eroja eri vesilaitosten kohdalla. Raumalla, Huittisissa ja Säkylässä lähtevän veden näytteet lasketaan mukaan suunnitelmallisiin näytteisiin. Eurassa ja Kokemäellä lähtevän veden näytteitä ei ole laskettu suunnitelman mukaisiksi näytteiksi. Vuoden 2026 suunnitelmaa tehdessä yhtenäistetään suunnitelmallisten näytteiden laskenta.

Talusvesinäytteiden ottaminen on Eurassa, Kokemäellä, Huittisissa ja Säkylässä ollut vesilaitoksen vastuulla. Raumalla terveysvalvonnan henkilöstö on ottanut jaksottaisen valvonnan näytteet, ja jatkuvan valvonnan näytteet on ottanut laboratorion ulkopuolinen näytteenottoja.

Taulukko 4. Uimavesivalvonnan näytteenottosuunnitelman toteutuminen 2024

	Suunnitelma, uimarannat	Näytteen, uimarannat	Toteuma %	Suunnitelma, uima-allasvedet	Näytteet, uima-allasvedet	Toteuma %
Eura	28	28	100	32	43	134
Huittinen	6	9	150	26	33	127
Kokemäki	12	12	100	24	22	92
Rauma	68	69	101	147	143	97
Säkylä	25	25	100	12	13	108

Uimavesivalvonnan näytteisiin on laskettu mukaan myös viitearvot ylittävien tulosten vuoksi otetut lisänäytteet. Tästä syystä näytemäärä voi olla suurempi kuin suunniteltu määrä.

Uimarannoilta otettavien uimavesinäytteiden määrään on vaikuttanut vuonna 2024 Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tulkinta terveydensuojelulain ilmoitusvelvollisuudesta. Tämän mukaan yleisölle avointen saunojen yhteydessä olevia uimapaikkoja ei katsota yleisiksi uimarannoiksi. Tämä vähensi uimarantojen määrää Raumalla kolmella. Lisäksi yksi ranta Raumalla poistettiin valvottavien uimarantojen listalta ja yksi uimaranta aloitti toimintansa Huittisissa vuonna 2024. Viitearvon ylittäviä tulosten vuoksi Raumalla otettiin lisänäytteitä kahdeksan. Muissa kunnissa lisänäytteitä uimarannoilta ei otettu vuonna 2024. Terveysvalvonnan henkilöstö ottaa uimarantojen uimavesinäytteet.

Yksi yleinen allas Raumalla on ollut poissa käytöstä, minkä vuoksi allasvesien näytemäärä alittaa suunnitellun. Eurassa, Huittisissa ja Kokemäellä yleisistä altaista on otettu valvontasuunnitelman mukaisia näytteitä enemmän kuin valvontasuunnitelmaan on suunniteltu. Tämä johtuu näytteiden kirjausvirheestä VATI-järjestelmään ja näytteiden kirjaamista muutetaan ja yhtenäistetään vuoden 2025 alussa. Yleisten altaiden näytteitä ottavat sekä toimijat että terveysvalvonnan henkilöstö.

4 Tupakka- ja lääkelakien mukainen valvonta 2024

Tupakka- ja lääkelakien mukaisen valvonnan säännöllisesti valvottavien valvontakohteiden tarkastusten määrät vuonna 2024 käyvät ilmi taulukosta 5. Uusintatarkastuksia tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myyntipaikkoihin tehtiin kaksi ja nikotiinivalmisteiden myyntipaikkoihin yksi. Valvontasuunnitelmaan sisältyvien sanallisten tavoitteiden toteutumista on arvioitu raportin liitteessä 2.

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myyntilupahakemuksia käsiteltiin 12. Nikotiinivalmisteiden myyntilupahakemuksia käsiteltiin seitsemän.

Taulukko 5. Tupakka- ja lääkelain mukaisen valvonnan tarkastukset 2024

Toiminta	Suunniteltuja tarkastuksia	Toteutuneet suunnitelmaan sisältyvät tarkastukset	Toteuma %
Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myyntipaikat	52	36	69
Nikotiinivalmisteiden myyntipaikat	22	21	95
Yhteensä	74	57	77

5 Eläinlääkäripalvelut sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta 2024

5.1 Eläinlääkäripalveluiden saatavuus ja laatu

Eläinlääkäripalvelujen saatavuus ja laatu ovat olleet arvion mukaan suunnitellun mukaiset. Eläinlääkintähuollon valtakunnallisen ohjelman mukaan ei-kiireellinen vastaanottoaika pitää pystyä järjestämään eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta viikon sisällä tilauksesta. Järjestelmää tavoitteen seuraamiseksi ei ole. Eläinlääkintähuollossa olleet rekrytointiongelmien ovat kuormittaneet muita eläinlääkärivastaanottoja.

Tietoja eläinlääkärikäyntien määrästä on taulukossa 6. Taulukossa virka-ajalla tarkoitetaan muuta kuin päivystysaikaa.

Taulukko 6. Kunnaneläinlääkäripalvelujen hoitokäynnit vuonna 2024

	Käynnit virka-aikana	Käynnit päivystysaikana	Käynnit yhteensä
Pieneläinkäynnit	4376	442	4818
Suureläinkäynnit	729	158	887
Käynnit yhteensä	5105	600	5705

Pieneläinpotilaista noin 91 % hoidettiin virka-aikana ja noin 9 % päivystysaikana. Suureläinpotilaista virka-aikana hoidettiin noin 82 % ja päivystysaikana noin 18 %.

Terveydenhuoltopalveluita tuotantoeläintiloille on pystytty tarjoamaan kysyntää vastaavasti. Kunnaneläinlääkärit tekivät toimintavuoden aikana 120 terveydenhuoltokäyntiä tuotantoeläintiloille.

Taulukkoon 7 on kerätty eläintauti- ja eläinsuojeluvalvonnan käyntimäärät sekä löytöeläinten hoitoa koskevat tunnusluvut.

Taulukko 7. Eläinsuojelu, eläintautivalvonta ja löytöeläinten hoito vuonna 2024

Eläinsuojeluvalvonnan käynnit	255
Eläintautivalvonnan käynnit	206
Hoidetut löytökoirat	12
Hoidetut löytökissat	110
Löytöeläinten hoidon kustannukset	64 400 €

Löytöeläinten hoito on järjestetty ostopalveluna. Hoidetuista löytökoirista kaikki saatiin palautettua omistajalleen. Löytökissoista omistaja lunasti 19. Uuteen kotiin sijoitettiin 83 kissaa. Kissoista 8 lopetettiin. Löytöeläinten hoitamisen kustannukset olivat noin 530 € eläintä kohti.

Valvontasuunnitelmaan sisältyvien sanallisten tavoitteiden toteutumista on arvioitu raportin liitteessä 2.

Liitteet:

Liite 1 Ympäristöterveydenhuollon toiminnan vertailu

Liite 2 Sanalliset tavoitteet 2024